

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2006 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny
w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Urszula Wiercińska

Sędzia SA Ewa Śniegocka

Sędzia SA Krzysztof Tucharz

Protokolant st. sekr. sąd. Monika Trzaskoma

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2006 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa L Zakładów Energetycznych

SA w L

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i
Konsumentów

z dnia 22 czerwca 2005 r. sygn. akt XVII Ame 20/04

I zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten sposób, że zmienia decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 30 grudnia 2003r. Nr DPE/250/2003 i wymierzoną L Zakładom Energetycznym S.A. w L karę pieniężną obniża do kwoty 100.000 (sto tysięcy) zł stanowiącej 0,0247% przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2002r. oraz oddala odwołanie w pozostałej części.

II oddala apelację w pozostałej części;

III znosi wzajemnie koszty procesu za drugą instancję.

UZASADNIENIE

Powódka L Zakłady Energetyczne S.A. w L wniosła odwołanie od decyzji Nr DPE/250/2003 Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 30 grudnia 2003 r., mocą której przedsiębiorstwu wymierzona została kara pieniężna w kwocie 500.000 zł (tj. 0,1233 % przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2002 r.) za nie wywiązanie się z obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych określonego w § 1 ust. 1 i w § 2 pkt. 1 lit. b rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku (Dz.U. 2000/122/1336) wydanego na podstawie delegacji ustawowej, zawartej w art. 9 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2002 r.

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o nie uwzględnienie odwołania.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 22 czerwca 2005 r. oddalił odwołanie oraz postanowił o kosztach postępowania.

Rozstrzygnięcie oparte zostało na następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

W dniu 16 listopada 1998 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wydał decyzję Nr OEE/24/270/U/2/98/RS, mocą której powódce L Zakładom Energetyki S.A. w L została udzielona koncesja na obrót energią elektryczną. Zatem na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z

wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku (Dz.U. 2000/122/1336) powódkę jako przedsiębiorstwo zajmujące się obrotem energią elektryczną obciąża obowiązek zakupu energii wytworzonej w źródłach niekonwencjonalnych i odnawialnych. W 2002 r. powodowa Spółka dokonała zakupu energii odnawialnej: od wytwórców w ilości 854 MWh, od przedsiębiorstw obrotu w ilości 59.919 MWh, przy rocznej sprzedaży - 2.691.607 MWh. Natomiast udział ilości energii elektrycznej wytworzonej w źródłach niekonwencjonalnych i odnawialnych w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej przez dane przedsiębiorstwo energetyczne powinien wynosić w 2002 r. nie mniej niż 2,5%. Zdaniem Prezesa URE z powołanego rozporządzenia jednoznacznie wynika, iż energia elektryczna winna być zakupiona ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych, a więc bezpośrednio od wytwórców. Odmienny pogląd wprowadza możliwość wielokrotnego obrotu tą samą ilością energii „zielonej” pomiędzy przedsiębiorstwami obrotu i skutkuje spełnieniem przez każde z tych przedsiębiorstw obowiązku zakupu tego rodzaju energii.

Wobec dokonania przez powódkę zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych w 2002 r. w wysokości 0,03% wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży, pozwany stwierdził naruszenie obowiązku określonego w wyżej cytowanym rozporządzeniu i decyzją Nr DPE/250/2003 z dnia 30 grudnia 2003 r. wymierzył L Zakładom Energetyki S.A. w L na podstawie art. 56 ust. 2 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt. 1a, art. 56 ust. 6 i art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r., karę pieniężną w wysokości 0,1233% przychodu z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w 2002 r., tj. w kwocie 500.000 zł.

Powódka zarzuciła w odwołaniu, że jako podstawę wydania decyzji z dnia 30 grudnia 2003 r. przyjęto akt nieobowiązujący w dacie jej podjęcia. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. zostało bowiem zmienione rozporządzeniem Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Socjalnej z

dnia 30 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii ekologicznej i ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła. Nadto, zdaniem powódki, pozwany dokonał złej interpretacji powoływanego § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. przez przyjęcie, że niedopuszczalny jest obrót energią odnawialną, a zatem zakup zarówno od przedsiębiorstw obrotu jak i spółek dystrybucyjnych. Zdaniem powódki nastąpiło też naruszenie art. 56 ust. 1 pkt. 1a prawa energetycznego, gdyż powódka wykonała obowiązek zakupu „zielonej” energii w 2002 r.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie powódki za nieuzasadnione. Wskazał, iż ocena spełnienia przez powódkę obowiązku zakupu „zielonej” energii w 2002 r. została prawidłowo dokonana w oparciu o wówczas obowiązujące przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z 15 grudnia 2000 r. wydanego na podstawie art. 9 ust. 3 prawa energetycznego. Zasadną jest również interpretacja § 1 ust. 1 powołanego rozporządzenia, że energia elektryczna winna być zakupiona ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych, a więc od wytwórców tego rodzaju energii.

W 2002 r. powodowa Spółka zakupiła od wytwórców jedynie 854 MWh energii „zielonej”, tj. 0,03%, zamiast obowiązujących ją 2,5% rocznej sprzedaży. Powódka nie przedstawiła dowodów na to, że dołożyła należytej staranności w dążeniu do spełnienia ciążącego na niej obowiązku. Tym samym, w ocenie Sądu Okręgowego odwołanie podlegało oddaleniu.

Apelację od wyroku z dnia 22 czerwca 2005 r. złożyła powódka L Zakłady Energetyczne S.A. w L . Skarżąca zarzuciła obrazę przepisów prawa materialnego przez błędną interpretację: przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego

obowiązku (Dz.U. 2000/122/1336), art. 9 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, polegającą na błędnej wykładni określenia „ze źródła” i przyjęcie, że oznacza ono przedsiębiorstwo zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej. Nadto powódka zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. czy przepisy zastosowane przy wydaniu zaskarżonej decyzji mogły być podstawą do jej wydania pomimo, że w dniu wydania decyzji straciły moc prawną.

Wskazując na powyższe powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uchylenie decyzji Prezesa URE Nr DPE/250/2003.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na częściowe uwzględnienie. Stan faktyczny sprawy pozostawał poza sporem stron, kwestią różniącą uczestników procesu była wyłącznie ocena prawna.

Zasadnicze znaczenie dla prawidłowości rozstrzygnięcia ma wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji i wydanego wskutek jej zaskarżenia wyroku. Jak wynika z niekwestionowanych ustaleń przypisane stronie powodowej działanie naruszające obowiązek zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych miało miejsce w 2002 r. Wówczas obowiązywał art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne w następującym brzmieniu „Minister właściwy do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, nałoży na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem lub przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej lub ciepła obowiązek zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych, oraz określi szczegółowy zakres tego obowiązku, uwzględniając technologię wytwarzania energii, wielkość źródła oraz sposób uwzględniania w taryfach kosztów jej zakupu”. Na podstawie powyższej delegacji ustawowej Minister Gospodarki wydał rozporządzenie z

dnia 15 grudnia 2000 r. w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku. Z § 2 rozporządzenia jednoznacznie wynika, że obowiązek zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych zostanie uznany za spełniony, jeżeli udział ilości energii elektrycznej wytworzonej w źródłach niekonwencjonalnych i odnawialnych w wykonanej, całkowitej rocznej, sprzedaży energii elektrycznej przez dane przedsiębiorstwo energetyczne wyniósł nie mniej niż 2,5% w 2002 r. Wyżej cytowany art. 9 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne obowiązywał do dnia 31 grudnia 2002 r. Z dniem 1 stycznia 2003 r. weszła bowiem w życie nowela do ustawy – Prawo energetyczne (ustawa z dnia 24 lipca 2002 r.), która skreśliła ust. 3 art. 9. W art. 6 stanowiła zaś, że do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a niezakończonych decyzją ostateczną stosuje się przepisy dotychczasowe. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. utraciło moc z dniem 30 czerwca 2003 r., kiedy to weszło w życie (z dniem 1 lipca 2003 r.) rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 maja 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu zakupu energii elektrycznej i ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła. Podkreślić zatem należy, że wszystkie istotne zdarzenia oceniane z punktu widzenia prawa materialnego miały miejsce przed wejściem w życie: wyżej powołanej nowelizacji prawa energetycznego oraz przed wydaniem kolejnego rozporządzenia przez Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (z dnia 30 maja 2003 r.). Zdaniem Sądu Apelacyjnego cytowany przepis art. 6 ustawy z dnia 24 lipca 2002 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne ma charakter wyłącznie procesowy a nie materialnoprawny. Upatrywanie w brzmieniu art. 6 treści o charakterze materialnoprawnym (co czyni skarżąca) jest nieuprawnione – gdyby taki był zamiar ustawodawcy, sięgnięto by do odpowiednich rozwiązań

prawnych, pozwalających na stosowanie nowych przepisów prawa materialnego do zdarzeń prawnie doniosłych mających miejsce w przeszłości, pod rządami dotychczas obowiązujących przepisów prawa materialnego. Przyjęcie powyższego poglądu co do treści normatywnej art. 6, jako przepisu regulującego wyłącznie procesowe zagadnienia międzyczasowe prowadzi do wniosku, że Sąd I instancji właściwie zastosował wszystkie powołane w motywach wyroku przepisy prawa materialnego obowiązujące w czasie ocenianego zdarzenia – w 2002 r. Wątpliwe jest bowiem stosowanie przepisów ustawy, która weszła w życie 1 stycznia 2003 r. i rozporządzenia, które obowiązuje od 1 lipca 2003 r., do materialnoprawnej oceny zdarzeń, które miały miejsce w 2002 r. Wiąże się to z ogólną zasadą niedziałania prawa wstecz (*lex retro non agit*).

Kolejnym istotnym dla rozstrzygnięcia elementem, kwestionowanym przez stronę powodową, jest przyjęta w wydanych w sprawie orzeczeniach wykładnia użytego w art. 9 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne pojęcia „ze źródła”, której skutkiem jest uznanie, że obowiązek zakupu przez przedsiębiorstwa energetyczne tzw. energii „zielonej” jest spełniony jedynie wówczas, gdy energia elektryczna została zakupiona bezpośrednio u przedsiębiorców wytwarzających energię ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych. W ocenie Sądu odwoławczego powyższa interpretacja przepisu art. 9 ust. 3 jest trafna.

Dokonując wykładni słownej danego przepisu prawa należy zbadać element leksykalny normy, ustalić znaczenie każdego jej słowa oddzielnie, wyjaśnić syntaktyczną (dotyczącą składni) budowę normy i związek logiczny, zachodzący między jej częściami oraz wziąć pod uwagę styl ustawy, która tę normę zawiera (Eugeniusz Waśkowski – „Teoria wykładni prawa cywilnego”, W-wa, 1936 r.). Powyższe zasady odnieść należy do normy art. 9 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne w brzmieniu: „Minister właściwy do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, nałoży na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem lub przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej lub ciepła

obowiązek zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych, oraz określi szczegółowy zakres tego obowiązku, uwzględniając technologię wytwarzania energii, wielkość źródła oraz sposób uwzględniania w taryfach kosztów jej zakupu”. Użyty przez ustawodawcę zwrot „obowiązek zakupu ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych” ma jedno znaczenie – określa obowiązek zakupu energii „zielonej” bezpośrednio od jej wytwórców. „Źródło” oznacza bowiem miejsce pochodzenia. Uwzględniając więc logiczną (sens znaczeń) jaka istnieje pomiędzy słowami wykładanej normy uprawnionym jest wniosek, że cytowany przepis reguluje sytuację (i daje podstawy do dalszej regulacji w drodze rozporządzenia wykonawczego) przedsiębiorstw energetycznych, w zakresie ich obowiązku zakupu energii wytwarzanej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych. Ustawodawca budując normę: „nałoży na przedsiębiorstwa energetyczne ... obowiązek zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych ...” wprost wskazał (zakup ze źródeł), że spełnieniem obowiązku będzie zakup energii „zielonej” wyłącznie od przedsiębiorstw ją wytwarzających. Element stylistyczny i budowa gramatyczna normy nie wprowadzają odmiennych wniosków. Wykładnia realna mająca na celu wykrycie sensu rzeczywistego, wewnętrznej normy, również potwierdza wnioski, do których doprowadziła wykładnia słowna art. 9 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne. Dokonując wykładni realnej należy bowiem ustalić wiarygodną rację, a więc cel, który miano na względzie przy jej wydaniu (Eugeniusz Waśkowski – “Teoria wykładni prawa cywilnego”, W-wa, 1936 r.). Jaka jest racja art. 9 ust. 3. Otóż, zdaniem Sądu Apelacyjnego, cel tej instytucji jest oczywisty: rozwój przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych, co ma niezwykle istotne znaczenie przy stale rosnącym zapotrzebowaniu na energię elektryczną i zmniejszających się zasobach konwencjonalnych do jej wytwarzania.

Tak więc wykładnia przepisu art. 9 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne dokonana przez Sąd odwoławczy doprowadziła do wniosków tożsamyh z wnioskami, do których doszedł Sąd Okręgowy i nie potwierdziła tezy stawianej przez skarżącą.

W konsekwencji kwestią, którą należy rozważyć jako ostatnią jest wysokość kary pieniężnej – 500.000 zł nałożonej na powódkę przez Prezesa URE zaskarżoną decyzją, w związku z nie wywiązaniem się z obowiązku zakupu energii elektrycznej nałożonego przepisami wydanymi na podstawie art. 9 ust. 3 (fakt prawidłowo ustalony przez Prezesa URE i Sąd I instancji) – art. 56 ust. 1 i 1a ustawy Prawo energetyczne. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nałożona kara jest nadmierna. Zaznaczyć należy, że zgodnie z ust. 6 art. 56 „Ustalając wysokość kary pieniężnej Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Oczywistym jest, że szkodliwość czynu wiąże się z wyżej przedstawioną racją regulacji art. 9 ust. 3 i niezakupienie energii „zielonej” w odpowiedniej ilości negatywnie wpływa na rozwój przedsiębiorstw ją wytwarzających. Z tym zastrzeżeniem, że na rynku energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych pojawiły się trudności z realizacją obowiązku zakupu energii w ilości określonej rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r., co rzutuje na ocenę stopnia zawinienia (tu kwalifikowanego jako nieznaczny) podmiotu, który musiał ten obowiązek wypełnić. Uwzględnić również należy, że powódka przedmiotową karą została ukarana po raz pierwszy. Zatem w ocenie Sądu II instancji karą spełniającą wymienione w ust. 6 art. 56 przesłanki wpływające na jej wysokość jest kwota 100.000 zł stanowiąca 0,0247% przychodu z działalności koncesjonowanej powodowej Spółki osiągniętego w 2002 r. Konsekwencją powyższego jest zmiana zaskarżonego orzeczenia.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 i art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania odwoławczego postanowiono stosownie do treści art. 100 k.p.c.

Za zgodność z oryginałem
Sekretarz Sądu